

[P. N. Petersen (Røje).]

den højtærede Undervisningsminister den mest oprigtige Tak for det Lovforslag, der her er forelagt. Jeg er ganske paa det rene med, at denne Taknemmelighed over for Lovforslaget ikke er overstrømmende fra alle Sider i den høje Rigsdag, og dette hænger nøje sammen med den Omstændighed, at der er visse Kredse i vort Folk, som staaar temmelig fjernet over for denne Skoleforms inderste Væsen. Navnlige har det gjort mig ondt at stifte Bekendtskab med de Udtalelser, som det ærede Medlem af det andet høje Ting, det ærede Medlem Hr. Hauberg har fremsat ved Lovforslagets første Behandling i Folketinget. Han pegede her paa det Forhold, at Børnetallet i disse Skoler har været dalende i de senere Aar, hvorfor han ikke mente, at det var Statens Sag gennem forøgede Tilskud at vedligeholde en sygnende Interesse for disse Skoler. Selv om der overfladisk set kan være adskilligt, der taler for et saadant Synspunkt, indrømmede Hr. Hauberg dog i samme Aandedrag, at Friskolen gav en mere levende og interesseret Undervisning end den, der blev givet i den offentlige Børneskole for Aar tilbage, men siger Hr. Hauberg, gennem mange Aar er der sket en rig Udvikling baade paa det undervisningsmæssige og paa det pædagogiske Omraade i den offentlige Folkeskole, saa at den nu fuldt kan staa Maal med Friskolen, og saa er det, det Spørgsmaal rejser sig, om Tilskuddet til Friskolen ikke var bedre anvendt paa anden Maade, f. Eks. ved Oprettelsen af en Forsøgsskole el. lign.

Nu vil jeg gerne foregribe enhver Misforstaaelse med Hensyn til Forholdet imellem den offentlige Skole og Friskolen. Som mangeaarigt Medlem af Skoledirektionen har jeg haft rig Lejlighed til at iagttage det store og dygtige Arbejde, der udføres inden for den danske Folkeskole, og som det danske Folk skylder Lærerstaben inden for Folkeskolen stor Tak for. I det store Flertal af kommunale Skoler gives der nu en virkelig levende og interesseret Undervisning, der giver Børnene et godt Grundlag for Livet, men naar dette er sagt, er der for mig ikke Skygge af Tvivl om, at det netop er Friskolens Paavirkning, vi kan takke for, at Folkeskolen nu er kommet gennem den lykkelige Udvikling. Friskolen har været Saltet i Børneskolen, men om Saltet mister

sin Kraft, hvormed skal det da saltet. Derfor maa Friskolen have den fornødne økonomiske Bærekraft, da den ellers vil sygne hen til Skade for hele den danske Børneskole som saadan.

Hvori bestaar nu Hemmeligheden i denne Tingenes Tilstand? Det ærede Medlem Fru Esther Malling Pedersen var inde paa dette. Hemmeligheden bestaar ganske simpelt i den Kendsgerning, at Friskolen i langt, langt højere Grad end Folkeskolen har været det, er Hjemmets Skole; der er et mere intimt Samarbejde mellem Hjem og Skole, end det er muligt at tilvejebringe i den offentlige Skole, ud fra den Betragtning, at Børnene nu engang tilhører Forældrene og ikke det offentlige. Det offentlige kan i Virkeligheden kun stille det Krav til Forældrene, at Børnene faar en saadan Undervisning, at de som voksne vil være i Stand til at opfylde deres Borgerpligt paa en virkelig forsvarelig Maade. Derfor vil Friskolen altid have en Opgave at løse i vort Folk, og derfor vil det være i hele det danske Folks egen velforstaaede Interesse, at Friskolen faar saadanne Kaar at virke under, at den ogsaa i Fremtiden kan være Saltet i Børneskolen og hævde Hjemmenes Indflydelse i Skolen.

Hvad selve Lovforslaget angaar, skal jeg pege paa det Forhold, at det offentlige Tilsyn alene omfatter de elementære Fag, Dansk, Skrivning og Regning, medens Forældrene alene har Ansvaret for den Maade, hvorpaa Undervisningen i Aandsfagene finder Sted, og saadan bør det ogsaa være. Jeg maa dog i den Forbindelse nævne, at der i § 5 er fastsat et vist Tilsyn med Kristendomsundervisningen. Jeg er personlig af den Opfattelse, at dette for saa vidt bør være det offentlige uvedkommende i en fri Skole, som det er et Omraade, hvor det alene maa overlades Forældrene at afgøre, hvordan et saadant Tilsyn skal finde Sted. I den offentlige Skole, hvor det er det offentlige, der har Ansvaret for Undervisningen, maa det ogsaa være det offentlige, der har Ansvaret for Tilsynet, men i en Friskole bør det være Forældrene, der har Ansvaret uden at være undergivet bestemte Regler i saa Henseende.

Men ellers kan jeg i det store og hele være tilfreds med Lovforslaget. Det øgede Tilskud er en haardt tiltrængt Haandsrækning til de Mennesker og til de Kredse, der